

Efnahags- og viðskiptanefnd
Fjárlaganefnd

Sent með tölvupósti.
Reykjavík, 24. mars 2020

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um aðgerðir til að mæta efnahagslegum áhrifum í kjölfar heimsfaraldurs kórónuveiru 683. mál og fjáráaukalög 2020, 695. mál.

Tilv. 202003-0008

Bændasamtök Íslands hafa farið yfir frumvörp um aðgerðir til að mæta efnahagslegum áhrifum í kjölfar heimsfaraldurs kórónuveiru, mál nr. 683 og 695. Eðli málsins samkvæmt gafst ekki mikill tími til að fara yfir málin í smáatriðumen samtökin fagna þeim aðgerðum sem felast í frumvörpunum og jafnframt þeim aðgerðum sem Seðlabankinn hefur beitt sér fyrir, í ljósi þeirra erfiðu aðstæðna sem uppi eru og eru framundan næstu mánuði. Rétt er að taka undir þau orð forystumanna ríkisstjórnarinnar að hér verði ekki látið staðar numið ef þörf er frekari aðgerða og einnig að vilji sé til að gera frekar of mikið en of lítið.

Bændasamtökin vilja jafnframt benda á ýmsar tillögur sem þau hafa sett fram sem snerta landbúnaðinn sérstaklega. Þær tillögur myndu breikka grundvöll aðgerða ríkisstjórnarinnar enn frekar og hjálpa íslensku samfélagi að komast fyrr upp úr þeim öldudal sem framundan er. Markmið allra aðgerðanna er að verja betur fæðuöryggi almennings í landinu, styrkja stöðir fjölbreyttari landbúnaðarframleiðslu og bæta gögnin sem þarf til að meta stöðu hennar hverju sinni.

Fyrir utan þær aðgerðir sem hér eru taldar upp er eindregið hvatt til þess að lokið verði við mótun matvælastefnu og hún innleidd á árinu 2020. Þar eru margar þýðingarmiklar aðgerðir fyrir fæðuöryggi og matvælaframleiðsluna í landinu.

Þá er nauðsynlegt að ljúka nú þegar útfærslu aðgerða um fæðu-, matvæla- og neysluvatnsöryggi (aðgerðir 21.-23) í almannavarnastefnu stjórnvalda sem samþykkt var 2015. Framgangur þeirra aðgerða hefur ekki verið nægilegur en sú staða sem nú er uppi ætti að vera áminning um að klára málið.

1. Lokið verði við endurskoðun garðyrkjusamnings fyrir lok mars 2020.

- Tryggðir verði auknir fjármunir til niðurgreiðslu á flutningi og dreifingu raforku til ylræktar á árinu 2020. Þetta verði gert til að hvetja til aukinnar framleiðslu

fyrir innanlandsmarkað og til að skapa hvata til fjölbættari framleiðslu með lýsingu.

2. Endurskoðun rammisamnings verði lokið fyrir lok apríl 2020

Auknir jarðræktarstyrkir sem verði beint að eftirtöldum verkefnum:

- Útiræktað grænmeti og korn til manneldis. Jarðræktarstyrkir vegna þessara afurða verði með hærri stuðlum en nú gerist (3-5). Markmiðið er að auka verulega framboð útiræktaðra afurða til manneldis hér innanlands. Ræktunin var á 517 ha árið 2019 og takmarkið er að ná henni upp í 1.000 ha árið 2021 og samhliða auka fjölbreytni í ræktun.
- Almenn akuryrkja og kjarnfóðurframleiðsla. Nýræktun árið 2019 var um það bil 10.900 ha fyrir utan grænmeti. Markmiðið er að efla innlenda fóðurframleiðslu, bygg, hveiti og aðrar fóðurljurtir sem geta komið í staðinn fyrir innflutning. Takmarkið er að ná ræktuninni upp í 15.000 ha árið 2021. Þetta skapar líka hvata til fjölbreyttari ræktunar en nú er.

3. Aukin ráðgjöf

- Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins (RML) verð gert kleyft að bjóða bændum fjölbættari ráðgjöf á sviði rekstrar og nýsköpunar með lágmarkskostnaði.
- Efnahagsþrengingar munu bitna á bændum eins og öðrum í þjóðfélaginu og þýðingarmikið er að þeir eigi kost á vandaðri ráðgjöf til að takast á við þær. Með því verjum við landbúnaðarframleiðsluna og þau samfélög sem á hana treysta.

4. Nýsköpun

- Aukin framlög til nýsköpunar í gegnum Framleiðnisjóð landbúnaðarins (FL) til að hvetja til vöruþróunar og frumkvöðlastarfsemi.

5. Afleysingar og samstarf við Vinnuálastofnun

- Heimild verði veitt til að ráðstafa fjármunum úr Tryggingasjóði sjálfstætt starfandi einstaklinga til að mæta kostnaði við afleysingar bænda sem geta ekki sinnt búum sínum sökum COVID-19 sjúkdómsins.
- Bændur geti í samstarfi við Vinnuálastofnun ráðið háskóla- eða framhaldsskólanema í sumarvinnu til að sinna ýmsum tilfallandi störfum á búum, svo sem við lagfæringar á girðingum eða almennu viðhaldi.

•

6. Afurðatjón

- Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið, BÍ og RML vinni saman að því að skrá afurðatjón bænda vegna kórónaveirufaraldursins. Leitað verði leiða til að koma til móts við það tjón þegar umfang þess verður ljóst síðar á árinu 2020

7. Bætt yfirsýn

- Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið, Bændasamtökin og RML vinni saman að því að bæta söfnun og framsetningu gagna um landbúnaðarframleiðsluna, birgðir og framleiðsluspár. Markmiðið er að búa til nokkurs konar mælaborð landbúnaðarins þar sem dregnar eru saman og haldið við helstu hagtölur sem snerta framleiðsluna og þeim haldið við.

8. Áfallatjón

- Bjargráðasjóði verði tryggð fjárheimild til að mæta fyrirsjáanlegu kaltjóni á komandi vori en spáð er talsverðu kali í ræktun nú í vor vegna þungra aðstæðna í vetur.

9. Minkaræktin

- Gerður verði umhverfissamningur við loðdýrabændur á grunni tillagna vinnuhóps þar um.

10. Loftslagsverkefni

- Gengið verði til samninga við bændur um verkefni á sviði loftslagsmála á grundvelli fjármuna sem tryggðir hafa verið í aðgerðaáætlun stjórnvalda í loftslagsmálum. Sett verði tölusett markmið um minnkaða losun og aukna bindingu fyrir landbúnaðinn í heild á grunni umhverfisstefnu greinarinnar.

Virðingarfyllst
f.h. Bændasamtaka Íslands

Guðrún Vaka Steingrimsdóttir